

1. Dzieje kolekcji

Joanna Helander przekazała kopie cyfrowe swoich zdjęć w kilku turach, najwięcej w trakcie przygotowywania przez Fundację Ośrodka KARTA albumu „Teatr Ósmego Dnia”. W 2016 roku kontynuowano prace nad opracowywaniem i upowszechnianiem fotografii Helander, a bazę zdjęć uzupełniono o 239 skanów negatywów.

2. Dzieje twórcy

Joanna Helander urodziła się w 1948 roku w Rudzie Śląskiej. W 1968 roku została skazana na dziesięć miesięcy więzienia za protest przeciwko inwazji na Czechosłowację. Zawieszona w prawach studenta na Uniwersytecie Jagiellońskim, w roku 1971 wyemigrowała do Szwecji. Tam ukończyła studium fotografii w Göteborgu. W 1978 roku w Szwecji wydała swój pierwszy album fotograficzny „Kobieta”. W 1983 roku otrzymała prestiżową szwedzką nagrodę „Fotograf roku”. Kontakty z opozycją demokratyczną w Polsce uczyniły ją ambasadorem polskiej kultury niezależnej i zaowocowały m.in. festiwałem sztuki, teatru i filmu w Szwecji w roku 1981. Opracowała antologię „Knebel i słowo”, do której m.in. przetłumaczyła na szwedzki wiersze Stanisława Barańczaka. W latach 1985-1986 wspólnie z Bo Perssonem reżyserowała poetycki kabaret w Moderna Museet w Sztokholmie „Polska jest snem szaleńca” oparty na wierszach Mirona Białoszewskiego, Zbigniewa Herberta, Czesława Miłosza i Wisławy Szymborskiej. Realizuje filmy (zwykle z Bo Perssonem), m.in. długometrażowy film dokumentalny „Teatr Ósmego Dnia”, „Walc z Miłozsem” czy poświęcony Wisławie Szymborskiej „Gdyby ta Polka była z nami”.

3. Zawartość kolekcji

W skład kolekcji wchodzi 742 zdjęcia z lat 1976-2014. Zdjęcia dokumentują:

- przedstawienia Teatru Ósmego Dnia: „Ach, jakże godnie żyliśmy”, „Arka”, „Auto-da-fé”, „Jeśli pewnego dnia w mieście szczęśliwym...”, „Mięso”, „Piołun”, „Portiernia”, „Przecena dla wszystkich”, „Przypowieść”, „Raport z obłąkanego miasta”, „Spacer ponad ziemią”, „W objęciach śmierci próba ucieczki”, „Wzlot”, „Ziemia niczyja”,
- twórców „Teatru Ósmego Dnia” i jego współpracowników,
- twórców kultury, na zdjęciach m.in.: Agnieszka Holland, Wisława Szymborska, Tadeusz Konwicki, Ryszard Krynicki, Miron Białoszewski
- życie codzienne w okresie PRL (druga połowa lat 70. i początek lat 80.), zwłaszcza na Śląsku,
- varia,
- zdjęcia autorstwa szwedzkiego filmowca Bo Perssona

4. Sposób opracowania

Kolekcja otrzymała numer porządkowy OK_0894. Wszystkie zdjęcia zostały zasygnowane. Następnie została podzielona na 7 jednostek archiwalnych.

Sygnatura jednostek archiwalnych i ich zawartość tematyczna:

OK_0894_0001 - spektakle „Teatru Ósmego Dnia”

OK_0894_0002 - twórcy i współpracownicy „Teatru Ósmego Dnia”

OK_0894_0003 - twórcy kultury

OK_0894_0004 - życie codzienne w okresie PRL

OK_0894_0005 - varia

OK_0894_0006 - zdjęcia autorstwa Bo Perssona

OK_0894_0007 - odbitka fotograficzna

Wszystkie zdjęcia zostały opracowane i udostępnione (poza odbitką fotograficzną) na stronie internetowej foto.karta.org.pl